

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»
КАФЕДРА ЗАГАЛЬНОПРАВОВИХ ТА ПОЛІТИЧНИХ НАУК

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПОЛІТИЧНА КОНФЛІКТОЛОГІЯ

спеціальність	052 «Політологія»
освітня програма	«Політологія»
інститут, факультет	Інститут управління та права, Юридичний факультет
мова навчання	українська

Запоріжжя – 2019 рік

програма «Політична конфліктологія» для студентів за напрямом підготовки 052 «Політологія»
14 с.

Розробник: к.п.н.. доцент кафедри загальноправових та політичних наук Сергієнко Т.І.

програма затверджена на засіданні кафедри загальноправових та політичних наук

Протокол від «28» серпня 2019 року № 1

Завідувач кафедри загальноправових та політичних наук _____ (Арабаджієв Д.Ю.)

«28» серпня 2019 року

Схвалено науково-методичною комісією юридичного факультету

Протокол від «___» _____ 2019 року № ___

«___» _____ 2019 року

Голова _____ (Філей Ю.В.)

© _____, 2019 рік

Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, освітній ступінь	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	Заочна форма навчання
Кількість кредитів – 6	Галузь знань 05 «Соціальні та поведінкові науки» Напрямок підготовки 052 «Політологія»	Нормативна	
Модулів – 2	Спеціальність: 052 «Політологія»	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		4-й	
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ <small>(назва)</small>		Семестр	
Загальна кількість годин – 180		7,8-й	
		Лекції	
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних - 2 год. самостійної роботи студента – 2 год.	Освітній рівень: бакалавр	24 год.	
		Практичні	
		34 год.	
		Лабораторні	
		0 год.	
		Самостійна робота	
		120 год.	
		Індивідуальні завдання:	
		2 год.	
Вид контролю:			
	екзамен		

Примітка.

Співвідношення кількості годин аудиторних занять до самостійної і індивідуальної роботи становить (%):

для денної форми навчання – 44% до 56%.

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: опанування базових знань з конфліктології та побудови продуктивних людських взаємовідносин; ознайомлення студентів із конфліктологічними підходами до роботи з проблемними політичними ситуаціями, діяльність щодо вирішення яких входить в компетенцію фахівців в галузі політології; формування і розвиток навичок й умінь, які є необхідними для передбачення можливості виникнення конфліктів, їх аналізу і діагностики, попередження, врегулювання та конструктивного вирішення, формування навичок вирішення конкретних завдань з управління конфліктами в різних сферах діяльності.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Політична конфліктологія» є:

- 1) ознайомити:
 - із основними поняттями та категоріями конфліктології;
 - із типовими конфліктними ситуаціями, а також специфікою їх протікання у сфері професійної діяльності фахівця в галузі політології;
 - з сучасними підходами і методами діагностики конфліктів;
 - з методами профілактики і регулювання конфліктів;
 - з основними формами психотехнічної роботи з конфліктом і можливостями їх використання в соціальній роботі;
 - із організаційним механізмом управління конфліктами та стресами;
- 2) скласти умови:
 - для оволодіння методологією регулювання і вирішення конфліктів;
 - для формування вмій використовувати теоретичні знання для розв'язування практичних задач щодо вирішення виникаючих конфліктних ситуацій;
 - оволодіння методами психологічного захисту при спілкуванні з конфліктними людьми;
 - для тренінгу вибору оптимального стилю поведінки у конфліктній ситуації.

У результаті вивчення навчальної дисципліни студент повинен отримати:

Загальні компетентності:

- ЗК01. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- ЗК02. Знання предметної області та розуміння професійної діяльності.
- ЗК04. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- ЗК05. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.
- ЗК06. Здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня, з експертами з інших галузей знань.
- ЗК07. Здатність працювати в команді.
- ЗК08. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт.

ЗК09. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК10. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

Спеціальні (фахові, предметні) компетентності:

СК01. Розуміння загальних принципів політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК02. Базові знання сучасної нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.

СК03. Вільне володіння базовим категорійно-понятійним та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

СК04. Розуміння ключових принципів функціонування влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн і регіонів.

СК05. Застосування ключових політологічних понять, теорій і методів до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей.

СК06. Розуміння базових особливостей реалізації влади у різних політичних системах та контексту їх функціонування і взаємодії.

СК07. Здатність використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

СК08. Здатність конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

СК09. Здатність фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

СК10. Спроможність фахово виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

Очікувані програмні результати навчання:

Знати:

- специфіку соціологічного знання, його структуру та функції, про місце і роль загальної соціологічної теорії, її співвідношення з іншими складовими системи соціологічного знання;
- принципи соціального пізнання.

Вміти:

- застосовувати основні методологічні підходи до аналізу суспільства;
- аналізувати вихідні поняття соціології: суспільство, соціальна група, соціальна взаємодія, соціальна структура, культура;
- аналізувати суспільство як цілісну соціальну систему;
- розкривати основні структурні елементи суспільства, сфери, інститути, форми, соціальні механізми.

2. Програма навчальної дисципліни

Модуль I.

Змістовий модуль 1. Загальна теорія конфлікту.

Тема 1. Предмет конфліктології і її роль в практиці.

Тема 2. Типологія та класифікація конфліктів.

Тема 3. Причини конфліктів.

Тема 4. Структура та функції конфлікту.

Тема 5. Динаміка конфлікту.

Тема 6. Теорії поведінки особистості в конфлікті.

Тема 7. Поняття та види внутрішньоособистісних конфліктів.

Модуль II.

Змістовий модуль 2. Конфлікти: управління та профілактика.

Тема 1. Попередження та розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів.

Тема 2. Способи попередження та вирішення конфліктів.

Тема 3. Міжособистісний конфлікт.

Тема 4. Міжгруповий конфлікт.

Тема 5. Конфлікти в організації.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин												
	денна форма						Заочна форма						
	усьог о	у тому числі					усього	у тому числі					
		л	п	лаб	інд	с.р.		л	п	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	
Модуль I													
Змістовий модуль 1. Загальна теорія конфлікту													
Тема 1. Предмет конфліктології і її роль в практиці	12	2	2			8							
Тема 2. Типологія та класифікація конфліктів.	12	2	2			8							
Тема 3. Причини конфліктів.	12	2	2			8							
Тема 4. Структура та функції конфлікту.	12	2	2			8							
Тема 5. Динаміка конфлікту	12	2	2			8							
Тема 6. Теорії поведінки особистості в конфліктію	14	2	2			10							
Тема 7. Поняття та види внутрішньоособистісних конфліктів.	14	2	2		2	10							
Разом за змістовим модулем 1	90	14	14		2	60							
Усього годин	90	14	14		2	60							
Модуль II.													
Змістовий модуль 2. Конфлікти: управління та профілактика.													
Тема 1. Попередження та розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів.	18	2	4			12							
Тема 2. Способи попередження та вирішення конфліктів	18	2	4			12							
Тема 3. Міжособистісний конфлікт.	18	2	4			12							
Тема 4. Міжгруповий конфлікт.	18	2	4			12							
Тема 5. Конфлікти в організації.	18	2	4			12							
Разом за змістовим модулем 2	90	10	20			60							
Усього	90	10	20			60							
ІНДЗ	-	-	-	-		-	-	-	-	-	-	-	
Усього годин	180	24	34	-	2	120	-	-	-	-	-	-	

4. Теми семінарських занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

5. Теми практичних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет конфліктології і її роль в практиці	2
2	Природа, типологія, структура, класифікація конфліктів.	2
3	Причини конфліктів.	2
4	Структура та функції конфлікту.	2
5	Динаміка конфлікту.	2
6	Теорії поведінки особистості в конфлікті	2
7	Поняття та види внутрішньоособистісних конфліктів.	2
8	Попередження та розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів.	4
9	Стресовитривалість як засіб попередження конфліктів.	4
10	Міжособистісний конфлікт.	4
11	Міжгруповий конфлікт.	4
12	Конфлікти в організації.	4
	Разом	34

6. Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин

7. Самостійна робота

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Предмет конфліктології і її роль в практиці соціальної роботи.	8
2	Природа, типологія, структура, класифікація конфліктів.	8
3	Причини конфліктів.	8
4	Структура та функції конфлікту.	8
5	Динаміка конфлікту.	8
6	Теорії поведінки особистості в конфліктію	10
7	Поняття та види внутрішньоособистісних конфліктів.	10
8	Попередження та розв'язання внутрішньоособистісних конфліктів.	12
9	Стресовитривалість як засіб попередження конфліктів.	12
10	Міжособистісний конфлікт.	12
11	Міжгруповий конфлікт.	12
12	Конфлікти в організації.	12
	Разом	120

8. Індивідуальні завдання

9. Методи навчання:

Під час викладання курсу використовуються наступні методи навчання:

- розповідь – для оповідної, описової форми розкриття навчального матеріалу;
- пояснення – для розкриття сутності певного явища, закону, процесу;
- бесіда – для усвідомлення за допомогою діалогу нових явищ, понять;
- ілюстрація – для розкриття предметів і процесів через їх символічне зображення (малюнки, схеми);
- практична робота – для використання набутих знань у розв'язанні практичних завдань;
- аналітичний метод – мисленнєвого або практичного розкладу цілого на частини з метою вивчення їх суттєвих ознак;
- індуктивний метод – для вивчення явищ від одиничного до загального;
- дедуктивний метод – для вивчення навчального матеріалу від загального до окремого, одиничного;
- проблемний виклад матеріалу – для створення проблемної ситуації.

10. Очікувані результати навчання з дисципліни

PH01. Застосовувати критичне мислення, раціональну аргументацію, аналіз та синтез.

PH02. Розуміти предметну область та базову специфіку професійної діяльності.

PH04. Застосовувати здобуті знання у професійній діяльності.

PH05. Проводити професійний пошук, оброблення та аналіз фактів, даних та інформації з різних первинних та вторинних джерел.

PH06. Спілкуватися та презентувати свої ідеї широкій аудиторії, засобам масової інформації, експертам з інших галузей знань.

PH07. Працювати у професійних колективах, державних і недержавних організаціях.

PH08. Планувати, оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт у встановлені роботодавцем терміни.

PH09. Знати як використовувати свої права і обов'язки як члена суспільства та поділяти цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

PH10. Опанувати моральними, культурними, науковими цінностями і досягненнями суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області та використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

PH11. Знати на відповідному рівні загальні принципи природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи основні віхи розвитку уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

PH12. Знати основи нормативної та позитивної політичної теорії, політичного аналізу, порівняльної та прикладної політології.

PH13. Вільно володіти базовим професійним категорійно-поняттєвим та аналітично-дослідницьким апаратом сучасної світової політичної науки.

PH14. Розуміти ключові принципи функціонування влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, політичної поведінки, політичної культури та ідеології, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

PH15. Застосовувати ключові політологічні поняття, теорії та методи до аналізу владно-політичних відносин політичних акторів, інститутів та ідей.

PH16. Розуміти базові особливості реалізації влади у різних політичних системах та контекст їх функціонування і взаємодії.

PH17. Використовувати сучасні політологічні теорії, концепти та методи для аналізу політики на місцевому, національному та міжнародному рівні.

PH18. Конструювати дизайн, розробляти програму та виконувати політологічні дослідження з використанням прикладних методів, технологій та інструментарію аналізу.

PH19. Фахово викладати політологічні дисципліни на відповідному рівні даної освітньої кваліфікації.

PH20. Фахово виконувати політико-організаційні, експертні, дорадчі та консультаційні функції на національному та міжнародному ринку праці.

11.Засоби оцінювання

Поточний контроль за індивідуальною самостійною роботою студентів проводиться за результатами як аудиторної, так і позааудиторної діяльності.

На практичних заняттях поточний контроль здійснюється за результатами виступів на семінарах, в яких оцінюється не тільки рівень розкриття проблем, а й активність студента в обговоренні, уміння опонувати, поставити запитання, висловити своє бачення проблеми. Перевіряються конспекти лекцій, конспекти тем, що підлягають самостійному вивченню, оцінюється підготовка та оформлення рефератів, виконання контрольних робіт, тестів, творчих завдань у вигляді складання аналітичних таблиць за відповідними методичними вказівками, опорно-інформаційних та структурно-логічних схем за окремими темами..

До критеріїв оцінювання поточної роботи включають також стан робочих записів, що ведуться під час самостійного опрацювання навчально-методичних та науково-теоретичних джерел. Оцінка враховує їхню змістовність, систематичність, наявність елементів творчого опрацювання пропонованої літератури (структурованість, систематизація, аналітичне узагальнення тощо).

Готуючи доповідь, необхідно виходити з того, що його обсяг не може перевищувати 4–5 сторінок (7–10 хвилин за часом повідомлення). Обов'язковими є точно сформульовані цілі, засаднича ідея доповіді, висновки та перелік джерел, що використовувались для його підготовки.

Проміжний контроль проводиться у формі письмових контрольних робіт за тематичними модулями (незалежно від того, чи розглядалися ці теми на лекціях або семінарах, чи опрацювалися самостійно). Модулями охоплюються всі теми навчальної програми.

Проведення письмових контрольних робіт здійснюється за планами-графіками у визначені терміни. Контрольні роботи передбачають як теоретичні питання, так і тестові завдання різного рівня складності.

Положенням про екзаменаційну сесію студентів передбачена письмова форма підсумкового контролю знань, яка підвищує об'єктивність оцінки і посилює мотивацію щодо оволодіння програмним матеріалом протягом нормативного періоду його вивчення.

Підсумковий контроль знань здійснюється у формі письмового заліку (не залежно від форми навчання) за білетами різного рівня складності. Для проведення заліку розроблено та затверджено перелік питань, що охоплюють увесь матеріал нормативної програми даного курсу. Ці питання доводяться до відома студентів на початку вивчення курсу. З метою виявлення різниці в рівні засвоєння знань і охоплення основного програмного матеріалу, крім теоретичних питань, застосовується тестова форма формалізованих питань з кожної теми курсу.

12. Критерії оцінювання

Кожен змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою.

Під час контролю враховуючи наступні види робіт:

У сьомому семестрі:

– активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 6 балів.
(Всього 14 практичних занять по 3 балів = 42 бали);

– аудиторна контрольна робота – до 58 бала.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

У восьмому семестрі:

– активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 6 балів.
(Всього 20 практичних занять по 2 балів = 40 бали);

– аудиторна контрольна робота – до 60 бала.

Підсумковий контроль визначається як середня двох контролів за перший та другий змістовні модулі.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
85-89	добре	
75-84		
70-74		
60-69	задовільно	
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

13. Методичне забезпечення

14. Рекомендована література

Базова

- 1) Агеева Л.Г. Конфликтология: краткий теоретический курс: учебное пособие. – Ульяновск: УЛГТУ, 2011. – 200 с.
- 2) Анцупов А. Я., Баклановский С. В. Конфликтология в схемах и комментариях: Учеб. пособие. — СПб.: Питер, 2011. — 288 с.
- 3) Анцупов А.Я., Шипилов А.И. Конфликтология: Учеб. — 2-е изд., испр. и доп. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2013. - 551 с.
- 4) Богданов Е.Н., Зазыкин В.Г. Психология личности в конфликте: Учеб. пособие. - 2-е изд., испр. и доп. - СПб.: Питер, 2011. - 224 с.

Допоміжна

- 1) Васильев Г.Ю., Герасина Л.М., Осипова Н.П., Панов М.И., Розенфельд Ю.М. Конфліктологія. – Х.: Право, 2012. – 256 с.
- 2) Воронов І.О. Політична конфліктологія: діалектика соціальних суперечностей і суспільної злагоди. – К.: Генеза, 2011. – 320 с.
- 3) Грановская Р.М. Конфликт и творчество в зеркале психологии: Монография. - М.: Генезис, 2012. - 573 с.
- 4) Гришина Н. В. Психология конфликта. — СПб.: Питер, 2013. — 464 с.
- 5) Дедов Н.П., Сулова Т.Ф., Сорокина Е.Г., Морозов А.В. Социальная конфликтология: Учеб. пособие для студ. ф-тов соц. Работы / Московский гос. социальный ун-т / А.В.Морозов (ред). – М.: Издательский центр «Академия», 2012. – 332 с.
- 6) Дмитриев А.В. Социальный конфликт: Общее и особенное: Учеб. пособие. - М.: Гардарики, 2013. - 526 с.
- 7) Доценко Е.Л. Психология манипуляции: феномены, механизмы и защита. - СПб.: Речь, 2011. - 304 с.
- 8) Дубинин Ю.В. Мастерство переговоров. - М., - 2011.
- 9) Емельяненко Л.М., Петюх В.М., Торгова Л.В., Гриненко А.М. Конфліктологія. – К.: КНЕУ, 2013. – 315 с.
- 10) Емельянов С.М. Практикум по конфликтологии. 2-е издание, дополненное и переработанное. – СПб.: Питер, 2011. — 213 с.
- 11) Загальна конфліктологія: навч. посіб. / Ващенко І.В. та ін. – Харків, 2011.
- 12) Кильмашкина Т.Н. Конфликтология: Социальные конфликты: Учеб. пособие. - М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2011. - 279с.
- 13) Козловский В.В. Соціологія конфлікта: Програма дисципліни. – Санкт-Петербургский государственный университет, 2013. – 12 с.
- 14) Козырев Г. И. Введение в конфликтологию: Учеб. пособие. - М.: Владос, 2011. - 176 с.

- 15) Конфліктологія: Підручник для студ.вищих навч.закл. / Харків: Право, 2012. – 255 с.
- 16) Конфліктологія: учеб.пособ.для студ. ВУЗов / Ю.Г. Запрудский, В.Н. Коновалов, В.И.Курбатов и др. Ростов-на-дону, 2011. – 316 с.
- 17) Ложкін Г. В., Юрковський Е., Моначін І. Практикум з конфліктології. — Тернопіль: Воля, 2012. — 168 с.
- 18)

15. Інформаційні ресурси:

- 1) Белинская А.Б. Конфликтология в социальной работе: учебное пособие. Режим доступа: <http://www.knigafund.ru/books/114392>.
- 2) Моделі управління розвитком конфліктів у соціальній роботі. Режим доступу: http://nebook.net/book_konflktologya-v-socalnj-robot_624_page_54/.